

Inhoud

WOORD VOORAF	8
INLEIDING (Peter Schmidt)	10
1. MENTALITEIT EN PSYCHOLOGIE	12
Mentaliteitsstudie is gedragsstudie	12
Essay met valkuilen	13
2. HOE EEN STAD VAN EYCKSTAD WORDT	16
Maaseik en Van Eyck	16
Maaseik, centrum en uithoek	16
De Maaseiker hymne	17
De merknaam Van Eyck	18
De genese van het Maaseiker standbeeld	19
De standaardtheorie	19
De Brugse traditie	21
De Gentse traditie	21
De Maaseiker traditie	22
City marketing	23
De terugkeer van de Rechtvaardige Rechters	26
Het archetype van de Gerechte Regeerders	26
Het archetype van de ambachtslui	30
Van Eyck versus Verbruggen en Van Gent	32
De Van Eyckkwestie	34
De Van Eyckcode	35
Herkomstargumenten zijn mentaliteitsargumenten	35
Van taal tot naam	35
De keuze van Meester Jan	38

3. IK, KLEINBURGER	40
Van centrum naar grensstad	40
Van grensstad naar centrumstad	42
Militair centrum	42
De Maaseiker renaissance	44
Stedelijke bewustwording in archieven	47
Het Maaseiker classicisme	47
Stadsmentaliteit in revolutietijd	50
Van centrumstad naar dode stad	52
Maaseiker burgerij wordt Belgisch	52
Splitsing en mentaliteitsomslag	53
Lokaal crisisgedrag	55
Angstige kroniekschrijvers	55
Instabiele politiek	57
Spotzieke bevolking	60
4. DE VAN EYCKNEUROSE	62
Raar gedrag in Maaseik en Gent	62
Een vreemde inscriptie op het Maaseiker beeld	62
De onbegrijpelijke splitsing van het Gentse retabel	64
Weerstand tegen de vrouwelijke lijn in het Lam Gods	68
De ontdubbelde Madonna	68
Koor en orkest van het Lam Gods	70
De ronde panelen en Van Eycks lokale inspiratie	74
Neurotische besluitvorming in Maaseik en Gent	76
5. PSYCHOLOGIE VAN HET LAM GODS	78
Van Eyck en de waarneming	78
De as van het kijken	78
Actie op het Lam Gods	83
De stoet der deugdzamen	88
Identificaties	88
De theorie van kanunnik Van den Gheyn	88
De vrouwelijke deugd: godin of amazone?	93
Over deugden en niet-deugden	95
Deugden en ondeugden	95
Deugden en zonden	95

Schilderden de gebroeders de Maaseiker deugden?	99
Realiteit en magie van het Maaseiker deugdenkwartet	99
Psychologie van de kleinburger: ondeugende realiteit en magische deugd	102
Een hypothese: triomf der kleinburgerlijkheid	103
EPILOOG: THEORIE OF FANTASIE?	106
Waarom de deugd niet meer deugt	106
Profane subjecten op het Lam Gods	106
Mentaliteitsverandering bij Jeroen Bosch	106
Ontwikkeling van een lekenmoraal	108
Was het Lam Gods een gedragsmodel?	111
De Van Eycknavolging	111
De Hoorenboutkopie	111
De Vijdkapel en andere kapellen	113
Een kandidaat-inspirator	114
De kwestie van de inspiratie	114
Gerson en Van Eyck	115
Maaseik en Van Eyck in de fantastiek	117
BIJLAGEN	120
Tijdslijn standbeelden	120
Gentse traditie	121
Tijdslijn Van Eyckstandbeelden	122
Van Eyckarchetypen	123
De Maaseiker hymne	126
De Van Eyck rebus	127
Prijsvraag Jan Van Eyck	128
Panelen met de inscriptie 'als ich can'	129
De verworpen panelen	130
Geschiedenis van Maaseik in vakjes	131
Schema morele gedragscode	133
KRANTENARTIKELS	134
BIBLIOGRAFIE	135
ILLUSTRATIEVERANTWOORDING	145